

ikaslearen liburua

**Ikasleak, irakasleak...
eta beste piztia batzuk**

I g a r a

HABE

EGILEAK:

Proiektuaren arduraduna:	Juxto Ega a (HABEko Hizkuntzaren Didaktika arduraduna)
Kudeaketa:	Joanba Bergara (HABEko Prestakuntza arduraduna)
Koordinatzaile didaktikoak:	Esther Isasa (HABEko teknikaria) Eskarne Lopetegi (HABEko teknikaria)
Partehartzaileak:	Xabier Yurramendi (HABEko teknikaria)
Euskararen zuzenketa:	Boni Urkizu (HABEko teknikaria)
Diseinua eta maketazioa:	Olaia Ubeda Sabin Arzelus (HABEko teknikaria) Gemma Sarasua (HABEko idazkaria)

Gure esker ona ondoren aipatzen direnei hainbat material eta ideia hartzeko baimena eman digutelako.

González de Zate, J.M. 1995 Corpus: fabulistas vascos de los siglos XVIII y XIX. In Ephialte: Real Sociedad Bascongada de los Amigos del País.

Aizpurua, M. 1989 Erleen bizitza ezkutua. Gaiak argitaletxea.

Xabier Mendiguren Euskadi Irratian Irakasleak: motak eta arazoak. Salako leihoa 98.02.06

Sagastizabal, 1994 Kutsidazu bidea, Ixabel. Alberdania.

Sagastizabal, 1996 Zorotariko euskal hiztegia. Alberdania.

Garmendia, L. Neska gazteak eta kirola. EMAKUNDE aldizkaria, 29. Alea, 97ko abendua.

Gianluca Bocchi eta Mauro Ceruti. Dinosauruen galtzea edo historia naturalaren ustekabeak. UNESCO Albistaria, 101. alea 26-30.orr.

UNESCO Albistaritik hainbat artikulua labur (98, 100, 102, 103, 105 eta 107. aleak)

GOIMEN Heziketa materiala

EIMA, 1991 Erleen mundua. IKUSBIT (18. Bideo-zinta) NEAR, S.A.-ren produkzioa.

1. Sarrera

1 . Lan-egitasmoa	4 . or.
2 . Ikastunitatearen ibilbidea	4 - 5 . orr.

2. Sekuentziak

A Sekuentzia

1 . jarduera: Hau nazka!	6 . or.
2 . jarduera: Txukun ditzagun bazterrak	9 . or.
3 . jarduera: Lanbide ugari	13 . or.

B Sekuentzia

4 . jarduera: Zer nahiago?	16 . or.

C Sekuentzia

5 . jarduera: Ez da lan makala, alajaina!	26 . or.

3. Eranskinak

1 . Autoebaluazio-orria	29 . or.
2 . Stop	30 . or.

4. Material osagarriak

1 . Zorotan ele!	31 . or.
2 . Alegia presoak	33 . or.

1 Sarrera

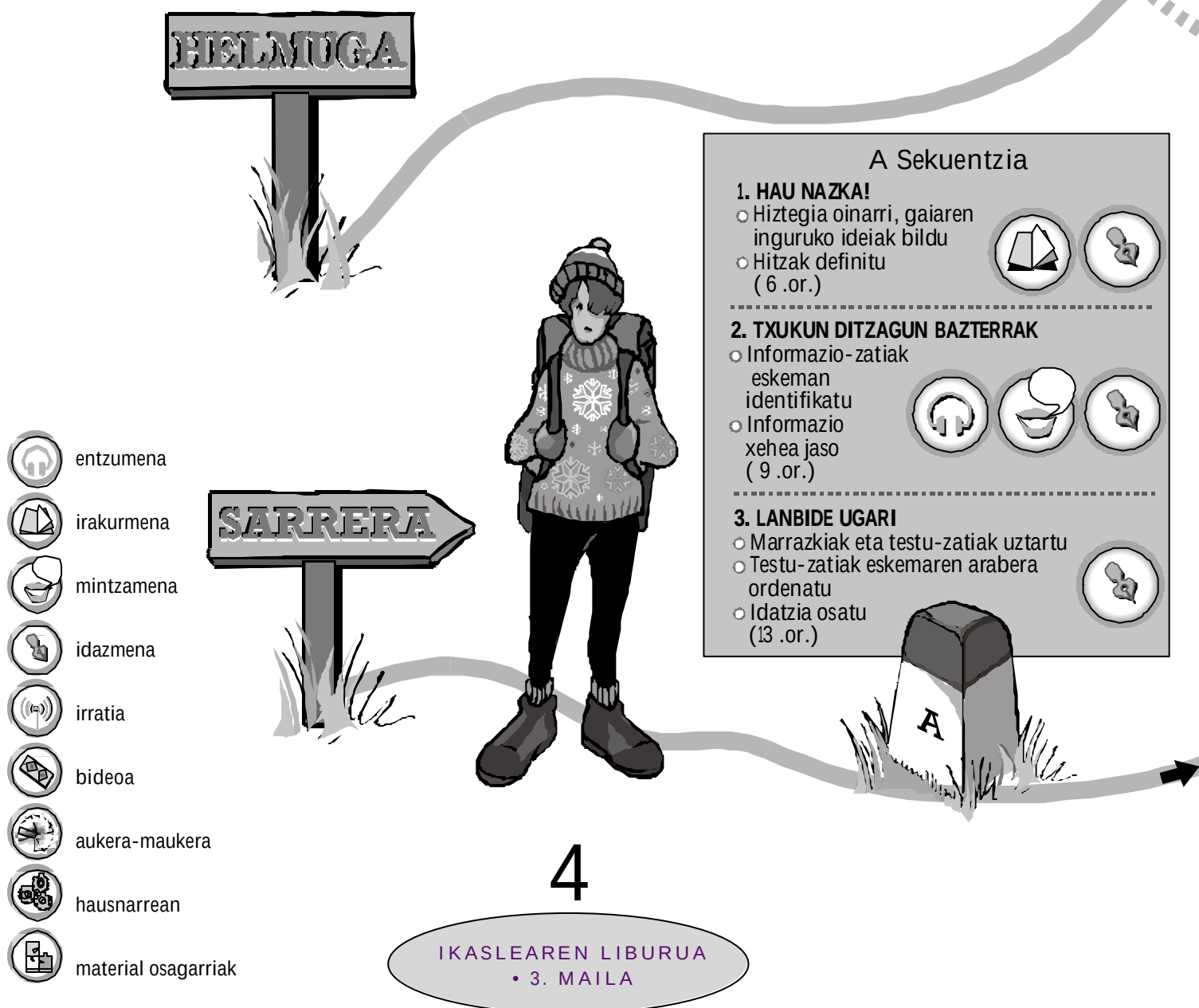
1

Lan-egitasmoa

Ikastunitate honek duen egitasmoa sinplea da oso: eskema txukun bat nola egin irakastea eta, bide batez, edozein azalpenetarako, idatzizko nahiz ahozko, oso tresna baliagarria dela frogatzea. Ea, bada, ikastunitatearen bukaeran zeuk ere berdin pentsatzen duzun!

2

Ikastunitatearen ibilbidea

C Sekuentzia

5. EZ DA LAN MAKALA, ALAJAINA!

- Aldizkari baterako artikulua idatzi, eredua irakurrita (26. or)

IKASLEEN AUTOEBALUAZIOA

(29. or)

1. ZOROTAN ELE!

- Definizioak asmatzen

- Irakasle/ikasle ideala (20.or)

B Sekuentzia

4. ZER NAHIAGO?

IRAKASLEEZ:

- Testua osatu eta segida eman
- Entzundakoaren arabera, eskema osatu eta besteei azaldu ondoren, ereduarekin erkatu (16. or)

IKASLEEZ:

- Ikastunitatekoa beste ikaskideekin komentatu
- Ikasle-moten sailkapena idatzi

DENOK ELKARREKIN:

- Mintza-saioa prestatzeko inkesta idatzi
- Testuko adjektiboei parekoa bilatu (21. or.)

2. ALEGIA PRESOA

- Definizioetatik hitzetara (32.or)

5

IKASLEAREN LIBURUA
• 3. MAILA

2

Sekuentziak

s e k u e **A** n t z i a

1 **jarduera** Hau nazka!

Gure gaur egungo gizartean modan jarri da animaliak etxeratzea. Batzuek, gehienek egia esan, txakurra ekartzen dute etxera; beste batzuek, berriz, exotismo-puntua dutelako edo, krokodiloak, iguanak, sugeak... nahiago dituzte. Edozein modutan, badira oso ezagunak eta hurbilekoak gertatzen zaizkigun animaliak, batez ere gure bizitzan partaide direlako, konpainia egiten digutelako edota beraiengandik etekina ateratzen dugulako.

Gizakiak etxeratu duen animaliarik txikiena izanik, erleak bere betiko portaerari eutsi dio, eta horregatik pizten du, hain zuzen, jende askoren jakin-mina. Gero eta erlategi gehiago ikusten da bazterretan, eta ez preseski diru asko ematen duen jarduera delako, erleen bizimodu eta portaera harrigarriek jende asko liluratzen dutelako baizik. Erleei buruz deus ez jakitetik, erlezain aditu izatera pasa da jende asko. Eta zuk zeuk zer dakizu animalia txiki honetaz?

- 1 Taldeka jarrita, jaso ezazue erleen inguruan taldekideok daukazuen informazioa. Laguntzeko, hiztegi berezia emango dizuegu. Ez duzue idazlana egin behar, ideiak bildu besterik ez.

6

HIZTEGIA

ABERASKA: Erleek argizariz egindako eraikuntza, gela hexagonalez osatua. Bertan eztia eta polena gordetzen dute eta arrautzak jarri eta umeak jaiotzen dira.

ARGIZARI: Erleak eztia janda sortzen duen gai itsaskorra. Aberaskak egiteko erabiltzen du.

ERLAUNTZA: Erleak bizitzeko gizakiak egindako kaxa.

ERLATEGI: Erlauntzak elkarrekin jartzen diren lekua.

ERLE: Eztia eta argizaria egiten duen intsektua.

ERLEZAIN: Erleak zaindu eta gobernatzen dituen pertsona.

ERNALDU: Bi zelula sexual batu, ondorioz zigotoa sortzen delarik.

ERREGIN JELE: Erleek buruan duten guruin batek sortzen duen gaia. Larbei jateko ematen zaie.

ERRUN: Arrautzak jarri.

EZTI: Erleak landareetatik biltzen duen nektarrarekin sortzen duen gaia. Larbei jaten emateko erabiltzen du.

GURUIN: Barne-jarioko substantzien elaborazioan espezializatutako zelula, edo honelako zelulez osatutako sekuentzia.

GELATXO: Erleek argizariz egiten dituzten gela hexagonalak.

POLEN: Loreen lorezilek sortzen duten hautsa eta erleek jasotzen dutena larbei jana emateko.

2 Aurreko definizioak kontuan hartuta, ea gauza zaren gaztelaniazko hitzak euskaratzeko:

ABEJA

APICULTOR

COLMENA

COLMENAR

PANAL

CERA

MIEL

JALEA REAL

GLANDULA

DESOVAR

FECUNDAR

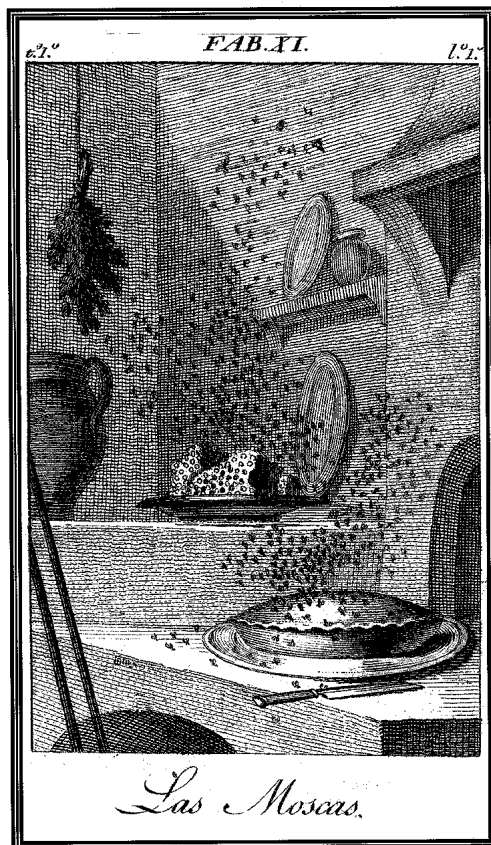

3 Samaniegok ere gogoan izan zituen animaliak bere alegiak idatzi zituenean, gizakiaren jokaera aztertzeo eta konparazioak egiteko balio izan zioten-eta. Hona hemen horietako bat: (Itzulpena Agustin Iturriagarena da).

EULIAK

Aberaska batean
Zegoen eztiak
Beregana zituen
Milaka euliak.
Jan baino jan nahiago,
Nabarmenkerian
Zebiltzan triparaino
Sarturik eztian.
Azkenean guztiak,
Oinak itsatsirik,
Bertan gelditu ziren
Ase eta hilik.
Hau egingo balute
Euliek bakarrik,
Ez litzateke, kristauak,
Zer izan penarik;
Baina izan ohi dira
Gizonen erdiak,
Batzuk, tripazaiak,
Besteak, hordiak;
Eta hiltzen ohi dira
Gaztetasunean,
Bizi nahi dutelako
Ase eta betean.

Samaniego I, II. CORPUS: fabulistas vascos de los siglos XVIII y XIX, Jesus M Gonz lez de Z rate

LAS MOSCAS

A un panal de rica miel
Dos mil Moscas acudieron,
Que por golosas murieron
Presas de patas en l.
Otras dentro de un pastel
Enterr su golosina;
As , si bien se examina,
Los humanos corazones
Perecen en las prisiones
Del vicio, que los domina.

Ulertu al duzu Samaniegok esan nahi izan zuena?
Aterako al zenuke zuk beste ondorio edo irakaspenik?

Alegiekin lanean jarraitzeko, jo ezazu
4.2. Material Osagarrietara (32.or.) IK.LIB.42

2 jarduera Txukun ditzagun bazterrak

Zer, informazio asko jaso al duzue denon artean?

Gaiaz gehiago jakiteko, bideoa jarriko dizue irakasleak, IKUSBIT saioan erleen mundua dute aztergai.

- 1 Lehenengo entzunaldian mezu orokorra jasotzeaz batera, egokitu zaizun informazio-zatia eskeman identifikatu beharko duzu, zati hori azpimarratuz. Bigarren entzunaldian, berriz, egokitu zaizun zatiaren inguruko informazio xehea jasoko duzu zeure taulan.

ERLEEN MUNDUA

INTSEKTUAK

ZENBAT DIRA

ADIBIDEAK:

ERLEAK: HIMENOPTEROAK

EGITURA-ADIBIDEAK

TAMAINA

BIZIMODUA

ANTOLAKETA HIERARKIKOA

USAIMENAREN GARRANTZIA

ELIKADURA

ERLATEGIA

A ikaslea

Intsektuak:

Datuak: kopuruak

Adibideak

B ikaslea

Erleak-himenopteroak: egitura

Adibideak

C ikaslea

Erleak: tamaina

D ikaslea

Erleak eta usaimena

E ikaslea

Erlategia=Erleen etxea: forma eta ezaugarriak

F ikaslea

Erleen antolaketa hierarkikoa

G ikaslea

Erregina: ezaugarriak

H ikaslea

Erlemandoa: ezaugarriak

I ikaslea

Erle langileak: ezaugarriak

J ikaslea

Erleak eta elikadura

2 Taldean, eskema aurrean duzuela, fitxa guztiak ordenatu behar dituzue. Ondoren, aurreko jardueran idatzitakoa berrartu eta orain duzuenarekin erkatu. Gehiago al dakizue orain erleez?

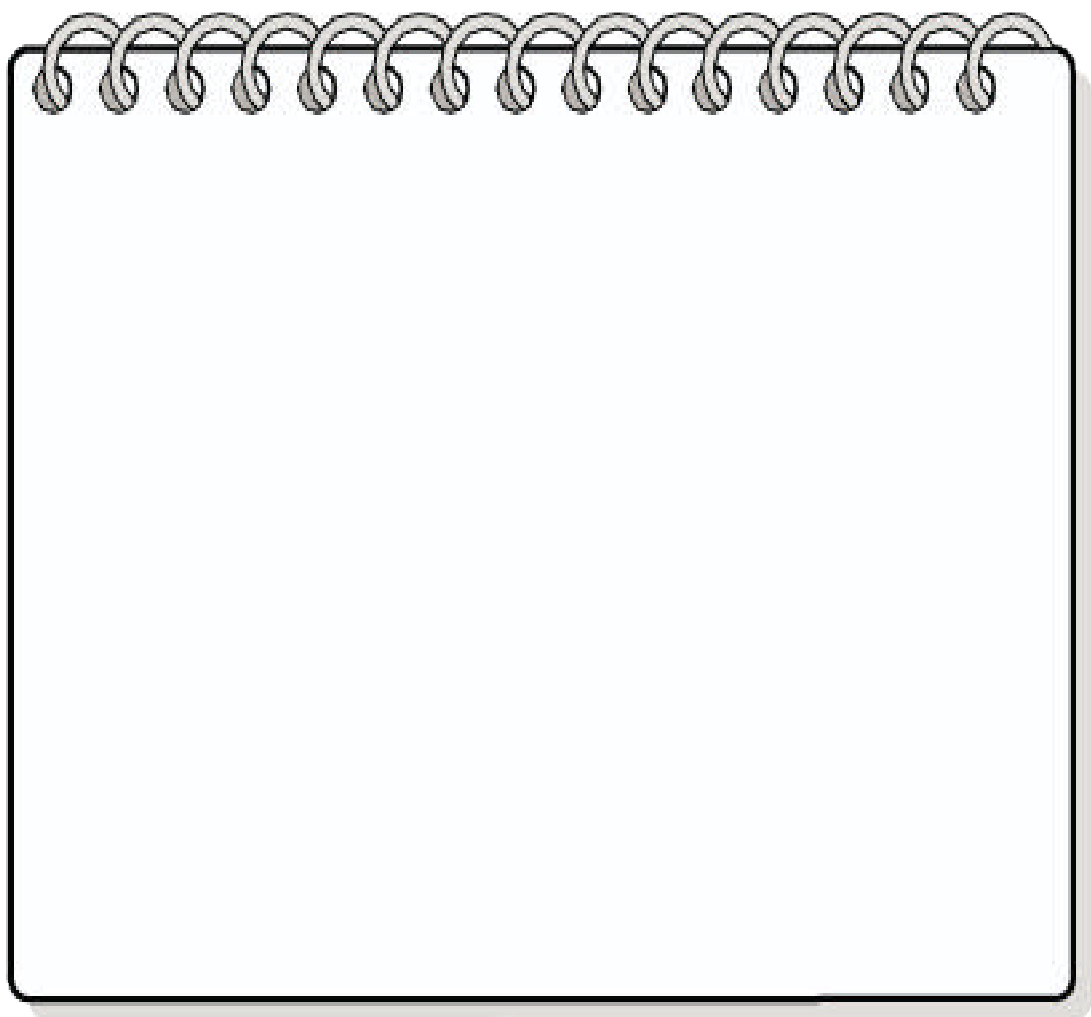
A Sekuentzia

3 Zuen artean erronda bat egin eta bakoitzak azal dezala labur-labur zer ikasi duen erleen bizimoduaz.

4 Lehenengo jardueran jaso dituzuen oharrak berreskuratu eta ikasitakoarekin osa ezazue eskema berri bat.

3 **jarduera** Lanbide ugari

1 Langilea bada, bizi guztian zehar lan egin beharko du esaldiak eman dio amaiera bideoari. Esaldi horretatik tiraka, erle langileen lanbideak ekarri ditugu hona, marrazkiak lagun. Zure lehenengo lana marrazkiak eta testu-zatiak lotzea izango da, marrazki bakoitzaren ondoan testu-zati bakoitzari dagokion lanbidea izendatuz. Dena den, kontuan hartu marrazkiak sinbolikoak direla. (Nahi izanez gero, aurreko hiztegiak baliatu)

a) Erle gazteek buruko guruinak garatzen dituzte, jaio direnetik hirugarren egunera. Guruin horiek erregin jelea jariatzen dute, eta orduan hasten dira ibidetzan: geletan buruz behera sartuz elikatzen dituzte larbak, jelea burutik ahora ekarrita.

b) Lehenengo egunetan, gela-garbiketan aritzen dira langile gazteak eta umesabiaren gainean pasatzen dute eguna, berotasunaren laguntzaz larbak gara daitezen.

c) Gorputz azpian duten guruinei esker, erle langileek argizaria jariatzen dute eta hau mastekatuz gela hexagonalak eraikitzen dituzte, umeak hazteko edo eztea metatzeko.

d) Jaio eta hogeigarren egunetik aurrera, erlea kanpoan hasiko da lanean. Batzuk polen garraioan espezializatuko dira, besteak nektarrean, eta egunen batean lanean ari direla, arrazoi bat edo beste dela medio, erlauntzatik kanpo hilko dira.

e) Erle gazteak kanpoko lanetan hasi aurretik, erlauntza barruan egiten duen azkeneko lana atezainarena da. Kanpotik etortzen diren erleak banan-banan usaintzen ditu etxeak diren ala ez jakite-

f) Larreetan, loretik lorera ibiltzen diren erleek polena eta nektarra biltzen dituzte gazteentzat, eta honela, erlez erle katea osatuz iristen da kargamendua gorde behar den gelara.

A Sekuentzia

1

Testu zatia: _____

2

Testu zatia: _____

3

Testu zatia: _____

4

Testu zatia: _____

5

Testu zatia: _____

6

Testu zatia: _____

2 Ordena itzazu testu-zatiak eskema honen arabera (jarri dagokion hizkia aldamenean):

A. Erlauntza barruko lanak

B. Erlauntzatik kanpoko lana

A.1. Erle jaioberriekin lotutakoak:
1.1. Garbiketa eta beroketa
1.2. Iñudetza

A.2. Bestelakoak:
2.1. Eraikuntza
2.2. Bilketa
2.3. Zaindaritza

B.1. Larrelaritza

3 Eskema eta marrazkiak lagun, osa ezazu idatzi hau:

Erlauntzako bizitza

Ez dira gutxi erlauntzan erleek burutu behar izaten dituzten lanak; horietako gehienak, gainera, erle langileek egiten dituzte.

Berrogei eguneko bizia du erle bakoitzak uda partean; lehenengo hogeiak erlauntza barruko lanetan emango ditu eta gainerakoak kanpokoetan.

Kanpoko lan-istripuetan galtzen du, azkenik, bizia: txori edo armiarmaren batek janda, galduta, hotzak akabatuta... Bitarte horretan bete behar dituen lanak, ordea, ugari bezain desberdinak dira.

A large sheet of lined paper with a paperclip at the top and a pencil at the bottom right, intended for drawing or writing.

s e k u e B n t z i a

4 **jarduera** Zer nahiago?

Erle langileez aritu gara orain arte. Paralelismo bat eginda, hementxe duzu aukera beste bi langile-mota hauetako batez idazteko: ikasleak eta irakasleak.

Osatu eta segida emaiozu hurrengo testuari:

IKASLEEN/ IRAKASLEEN bizitza

Ez dira gutxi _____ burutu behar dituzten lanak;
horietako gehienak, gainera, _____ egiten dituzte.
_____ uda partean; _____ ematen ditu eta
gainerakoak _____.
_____ bitarte horretan bete behar dituen lanak, ordea, ugari bezain
desberdinak dira.

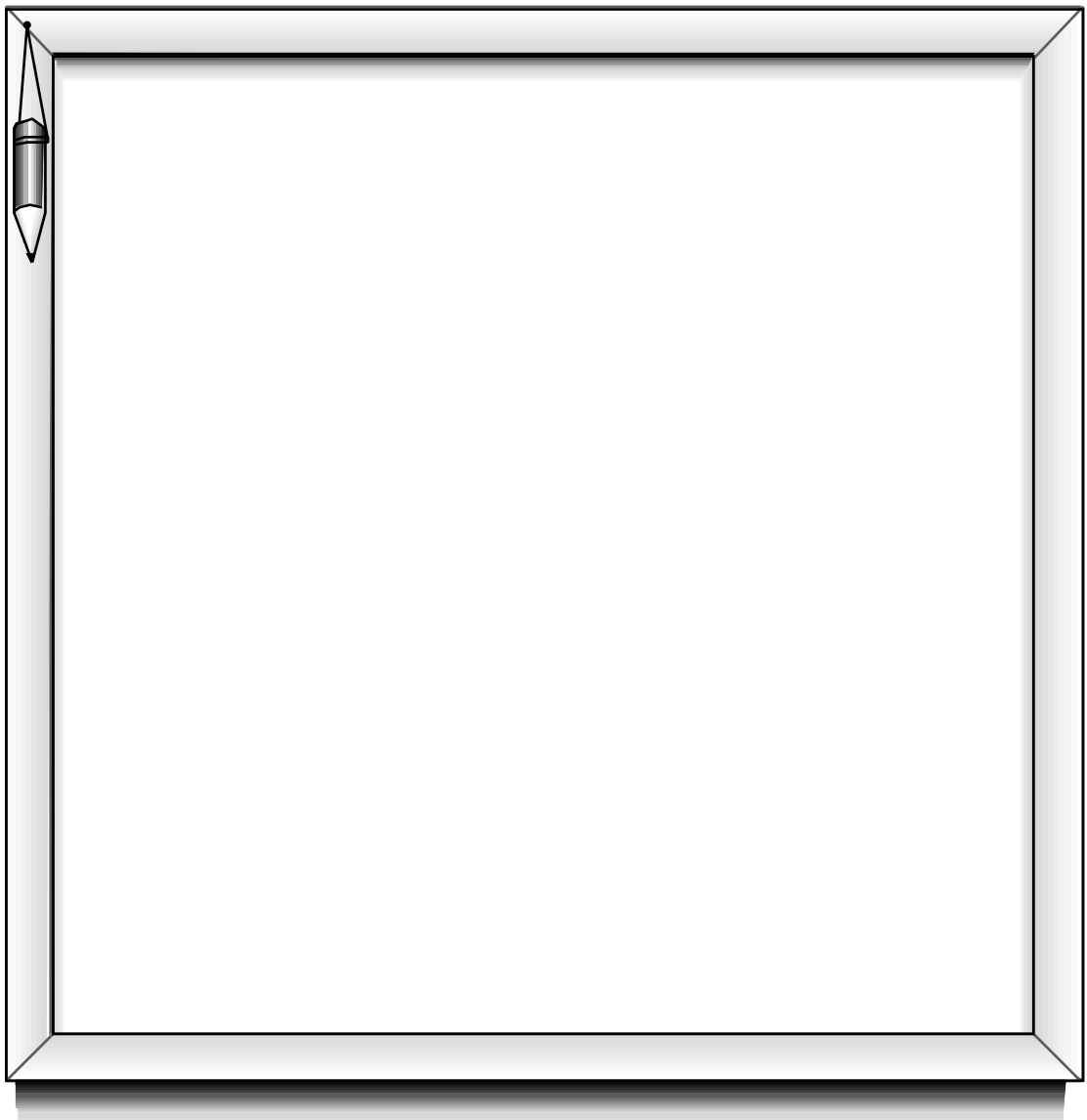

Irakasleez lan egitea erabaki duten ikasleentzat:

1 Xabier Mendiguren irakasleak Euskadi Irratiko Salako Leihoa saioan emandako azalpenak izango ditugu entzungai.

Gaurkoan, irakasleak ditu hizpide Xabier Mendigurenek: dituzten arazoak, kezakak... baita zein irakasle-mota dagoen ere.

Entzun ahala, Xabierrek emandako informazioaren eskema osa ezazu, gerora zeure ikaskideei kontatu beharko baitiezu entzundakoa.

B Sekuentzia

2 Osatu duzun eskema beste ikaskide batekin trukatu eta egokitu zaizunarekin entzundakoaren berri eman beharko diezu zure ikaskideei. Baina, azalpenetan hasi baino lehen, konproba ezazu nolakoa den egokitu zaizun eskema:

- Atal guztiak dituela uste al duzu?
- Atal bakoitzaren inguruan nahikoa informazio dagoela iruditzen al zaizu?
- Ba al da kenduko zenukeen zerbait? Zergatik?
- Informazioa ondo antolatuta/ordenatuta dagoela uste duzu?
- Beste edozeinentzat balio duela uste al duzu?

3 Galdera hauek aurrean dituzula, erantzunak idatziz jaso, baita egindako aldaketak zein izan diren eta zergatik egin dituzun ere.

4 Jaso dituzun aldaketak eta horien zergatia beste ikaskideei jakinarazi eta eztabaidatu.

5 Hemen duzue Xabier Mendigurenen azalpenen inguruan guk proposatutako eskema: Zuek egindakoekin konparatu eta beharrezkoa iruditzen bazaizue, egokitzapenak proposatu. Nolanahi delarik ere, denontzat balioko duen eskema bateratua lortu behar dugu.

Munduan zehar Xabier Mendigurenekin

Irakasleak: motak eta arazoak

1. Sarrera:	<p>1.1. Inkesta eta estatistiken datuak:
%20-nerbioetako gaisotasuna
%20- estresatuta
%44-apatikoa
%19-pozik   1.2. Gizarteak irakaskuntzari buruz duen ikuspuntua:
lan eroso
opor luzeak   1.3. Xabier Mendigurenena:
lanbide gogorra
alderdi asko kontuan hartu beharra</p>
2. Irakasle-mota ezberdinak:	2.1. Egoista: Helburua: Administraritzako/Zuzendaritzako lanpostua. 2.2. Ahula: Domatzailea, egurtua, adarra jotzen diote. 2.3. Amatiarra: Giro atsegina du helburu, ez ezagutza. 2.4. Komunikakorra: Taldean harremanak. 2.5. Razionala: Gogorra. Irakasleak= ezjakinak. Ezagutza. 2.6. Kolega: Lagun-giroa, ikasle bat gehiago. 2.7. Frustratua: Kultura. Salbatzailea. Gurutzada. 2.8. Ideala: Oreka. Irizpideduna, hezitzailea, jakituna.

B Sekuentzia

Irakasle ideala da zerrendan aipatzen den azkena. Zure ustez, zer ezaugarri izan behar ditu?

Taldean, saia zaitezte ezaugarrien zerrenda osatzen.

Izan al duzue horrelako irakaslerik?

Eta ikasle ideala? konpara itzazue biak.

Irakasle ideala

Ikasle ideala

Ikasleez lan egitea erabaki duten ikasleentzat:

Aurreko idazgaia ikasleen bizitza aukeratuz gero, hona hemen zeure idazlana osatzeko baliagarri izango zaizkizun pasarte batzuk. Joxean Sagastizabalen *Kutsidazu Bidea, Ixabel liburutik aterata daude, eta euskara ikastera doan ikasle baten gorabehera barregarriak ditu kontakizun.

1 Irakurketa honen harian, zenbait ariketa proposatu nahi dizkizugu:

Zure lehenengo eskola-eguna euskaltegian gogorarazi nahi dizugu: nolakoa izan zen zure lehenengo inpresioa? Irakasleaz eta ikasleaz zer iritzi atera zenuen lehenengo aldian? Hurrengo bi pasarteak irakurri ondoren, protagonistari gertatutakoaren berri izango duzu. Gertatu al zaizu inoiz horrelakorik? (taldeka komentatzeko).

a) Lehenengo inpresioa

Herriko plazan omen zegoen eskola, ez nekien nor nuen irakasle, are gutxiago ikaskide.

Pauso batzuk, mundu horretan bakarrik ibiltzeko gauza nintzen, uaaoooh!

Eskola. Eta eskolaren aurrean, hauxe:

1. Apaiz bat. Sotanarik gabea baina apaiza, badakizue zein erraz igartzen zaien.
 2. Bilbotar bat. Ez zen " BILBOTARRA NAIZ " neonezko argitan inon azaltzen, baina badakizue zein erraz igartzen zaien.
 3. Donostiako neska tuntun-txolin bat. Zazpiehun eskumuturreko, lehoia pasatzeko moduko aroak belarrietan, kupeleko Marilyn (rubia de botellazo), eta "i" ozen eta barre ttiki zoroz betetako hizkera ernegagarria (neska gajoari hitzik entzun gabea nintzen artean). Esan dezadan, bide batez, ogi tarteetan jateko modukoa zela.
 4. Gure irakaslea, irakaslea, moztaka eta nor-nori itxurakoa.
- Eta bi pertsona normal: biboteduna bata, eta ilebeltz motzeko neska bestea.

b) Benetakoa

- Ederki, lehenengo lana bakoitzak bere burua aurkeztea. Neu hasiko naiz, Koro Zaitegi naiz, tolosarra, hogeita hiru urte ditut, Majisteritza bukatu nuenetik euskara irakasten aritu naiz.

" Apaiza " irundarra zen, Joxe Mari, harakina.

" Mutil bibotedun normala " apaiza zen, Pablo.

" Bilbotarra " Durangokoa zen, medikua, Luis.

" Irakaslea, nor-nori itxurakoa " hernaniarra, eta taberna bateko langilea, Izaskun.

" Ile beltz motzeko neska normala " -rekin asmatu nuen, Psikologia ikasten ari zen donostiarra, Miren.

Juan Martin, hemeretzi urte, Ekonomia ikasten ari naiz.

Txalorik ez.

Taldeka jarri gintuen. Elkarri xehetasun gehiago esateko, gustuak, euskararekiko borrokak-eta kontatzeko, elkar hobeto ezagutzeko. Ni Izaskun eta Luisekin.

*Sagastizabal, Joxean 1996 Kutsidazu bidea, Ixabel. Alberdania

 Ikasle-motak:

1. Euskara ikasi nahi dutenak (batzuk).
2. Euskara ikasi behar dutenak (asko).
3. Ba nire amak " eman nauzu gauza bat" esaten du, eta hori oso ondo dago! (dexente).
4. Euskaltegira lagunak datozelako datozenak (asko).

5. Kulebroiekin nazkatutakoak (asko).
 6. Euskaltegia ileapaindegia zelakoan sartutakoak (dexente).
 7. Izar batetik eroritakoak (dexente).
 8. Euskal literaturaren urrezko orriak irakurri ahal izateko datozenak (inor ez).
- Izaskun 3 zen, eta Luis 7.
- Bai, nire izena Luis da edo duzue, eta nahi izanez gero, nahi baduzue, dei diezadakezue Koldo.
 - Ba nik uste det ezagutzen dizutela, ez zera Hernanira joaten? Zergatik oso aurpegi ezaguna daukazu.

3 Zuen sailkapenetan bat etorri al zarete? Zein alde dago? Eta idazlearenarekin? Saia zaitetze ideia guztiak eskema bakarrera ekartzen zuen artean eztabaidatuz.

Denok elkarrekin

Hurrengo pasartea irakurritakoan, mintza-saio bat preparatuko duzue beste taldekoekin batera egiteko; gaia, jakina: ikasleak eta irakasleak. Mintzaldi hau preparatzeko, denon artean, gai honen inguruko inkesta bat preparatuko duzue irakasleen inguruan idaztea erabaki dutenei egiteko. Erantzunak jasotakoan, denon artean komentatuko ditugu. Zuen ikaskideek irakasleek dakitena ere mahai gainean jarri beharko dute.

Hirugarren klase-eguna, bigarrenean txikarra eginda.

- Egun on, Juan Martin, zer, atzo lan asko baserrian? - Koro irakaslea, irribarrez eta katxondeo dexentez.
- Ez, erle batek heldu zidan eta etxean geratu behar nuen.
- Behar izan, behar izan.
- Ah, bai, geratu behar izan nuen.
- Eta non sartu zizun eztena?
- Hara bestea, dena jakin behar!
- Bueno, bueno, goazen barrura, koadrila!
- ...

"Mintza" egin behar eta jakina, hizketan ikusten zaizkio pertsonari hizkuntza eta bizitzarekikoak, alegia, nolakoa den eta nola bideratzen dituen iritziak kanpoaldera. Has gaitzezen Joxe Mari harakinarekin; lanbidea esan zuenetik nik belarri gainean matxetea ikusten nion, sagardotegirako txuletoiak mozteko erabiltzen diren ikaragarri horietako bat; mantala ere, txerri-oilo txahal-arkume-odolaz blai, eta nolaz ez zuen klasean abererik zatikatzerik, deklinabidea eta aditzak txirtxiltzen zituen. Jakin, bai, bazekien zer diren zitzaizkidan, baletoz, ninduten, niezazkion eta noiz -i eta noiz-ari, baina aurrenekoan ez zuen sekula asmatzen. Autozuzenketa, poesiaz lagundurik.

- ... lagunak ikusi zidaten eta... EZ! NINDUTEN! MEKAUEN LAS PUTAS DE JERICO! lagunak ikusi ninduten eta EZ, KOÑO! LAGUNAK IKUSI NINDUEN! MEKAUEN EL HUEVO DEL QUE SALIO EL ESPIRITU SANTO!

Majoa zen.

Luis-Koldo medikua errobota zen hizketan, alegia, hizkuntzaren erro jatorrak alde batera botatakoa. →

B Sekuentzia

Gramatika akatsik sekula ez, baina ez zuen "euskaraz" hitz egiten. Luzea, repipia, pedantea, dotorea eta tontolkuloa zen.

- Noski, noski, ezin genezake uka, Koro, dioskuzunak baduela arrazoirik...

Miren psikologoa, herabea eta euskaldunfededuna. Erraz lotsagorritzen zen, ez omen zegoen harentzat negar-malkorik gabeko elizkizunik, eta, jakina, Pablo apaiza gustatzen zitzaion.

- Aiii, igande goizetan, elizako kanpaina-hotsa entzuten dudanean, eskerrak ematen dizkiot Jaungoikoari hemen jaio nintzelako.

Hala eta guztiz ere, Miren oso majoa zen.

Pablo apaiza zen.

Koro irakasleak -salada, sinpatikoa, adarjotzailea eta parranda-zaleak-, mingain piperduna Pablo tentatzeko erabiltzen zuen, gehien bat, baina inor ez zegoen erabat salbu.

- Pablo! Laster Intxaurburuko festak, horko neskekin dantza egindako apaizek sotana harrika botatzen dute!

- Nireak soinean segituko du- Miren liluraturik begira zuela.

****Oharra:** Gidoiak eskatuta, aldaketa puntual batzuk egin ditugu.

Mintza-saioari hasiera eman aurretik aurreko testua berrartu eta azpimarra itzazue ikasleak eta irakasleak deskribatzeko egileak erabiltzen dituen adjektiboak. Gero, hurrengo adjektibo-zerrenda honi egokitu (sinonimotzat har badaiteke, behintzat), zerrendari erantsi eta lagunik gabe geratu diren hitzei pareja egokia asmatu.

ergela	→
jatorra	→
hitzontzia	→
arinaiztarra	→
iaioa	→
zirikatzailea	→
goxoa	→
maitagarria	→
ikastuna	→
motela	→
kaskarina	→
babalorea	→
pospolina	→
inozoa	→
gonazalea/ galtzazalea	→
biraogilea	→
	→
	→
	→
	→
	→
	→
	→
	→

Orain arte euskara ikasten eman dituzun urteotan, ikasle edo irakasle xelebreren bat ezagutu al duzu? Deskribatu haren ezaugarri nagusienak.

* Oharra: Orain arteko jarduerak ebaluatzeko, jo ezazu 3.1. Eranskinera (28.or.)

Zoratzeko moduko ariketa aurkituko duzu 4.1. Material Osagarrietan. (31.or.) IK.LIB.4.1.

s e k u e C n t z i a

5 **jarduera** Ez da lan makala, alajaina!

Kazetaria zara eta EMAKUNDE eta UNESCOren Albistaria aldizkaria egiten dutenekin jarri zara harremanetan. Arduradunekin elkarrizketatu ondoren, hurrengo alean artikulua bat idazteko ardura hartu duzu. Gaia nondik nora joango den ia zehaztuta daukazu, baina falta zaizu gai horren inguruan dituzun ideiak antolatzea. Horretarako eskema bat egitea erabaki duzu.

Beraz, bi aukera dituzu:

1. EMAKUNDE aldizkarirako artikulua bat idatzi

Gaia: Emakumeen lanbideen inguruan

Huts-hutsetik abiatu beharrean, irakasleak adibide gisa hiru emakumeren testigantzak emango dizkizu. Balia zaitez ematen dituzten datuez zeure eskema orokorrean txertatzeko. Bestalde, aldizkari bereko eredu bat ere emango dizu, bertako idazkera eta estiloaz jabe zaitezen.

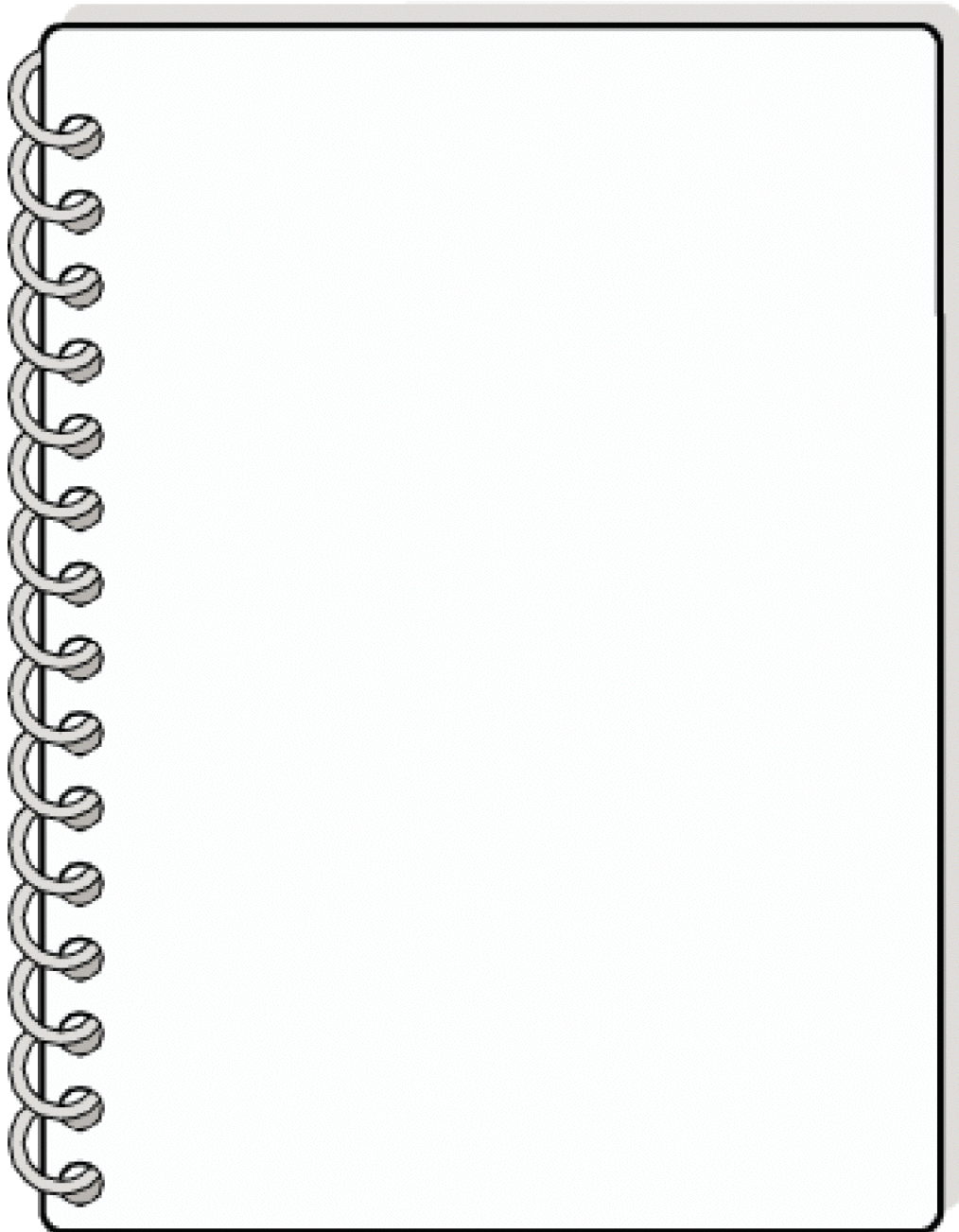
2. UNESCO Albistariaren aldizkarirako artikulua bat idatzi

Gaia: Orrialde berdeak izeneko sailean galzorian dauden animalien inguruan

Huts-hutsetik abiatu beharrean, adibide gisa antzeko egoeran aurkitzen diren sei animalien berri emango dizu irakasleak. Balia zaitez informazio horietaz zeure eskema orokorrean txertatzeko. Bestalde, UNESCO Albistariatik bertatik eredu bat emango dizu, bertako idazkera eta estiloaz jabe zaitezen (kontuan hartu gehienak itzulpenak direla).

* Oharra: Erabil ezazu STOP kontrol-zerrenda jarduera honetan eskatu zaizunaz hausnartzeko.(30.or.)

UNESCOren ALBISTARIA

EMAKUNDE

3

Eranskinak

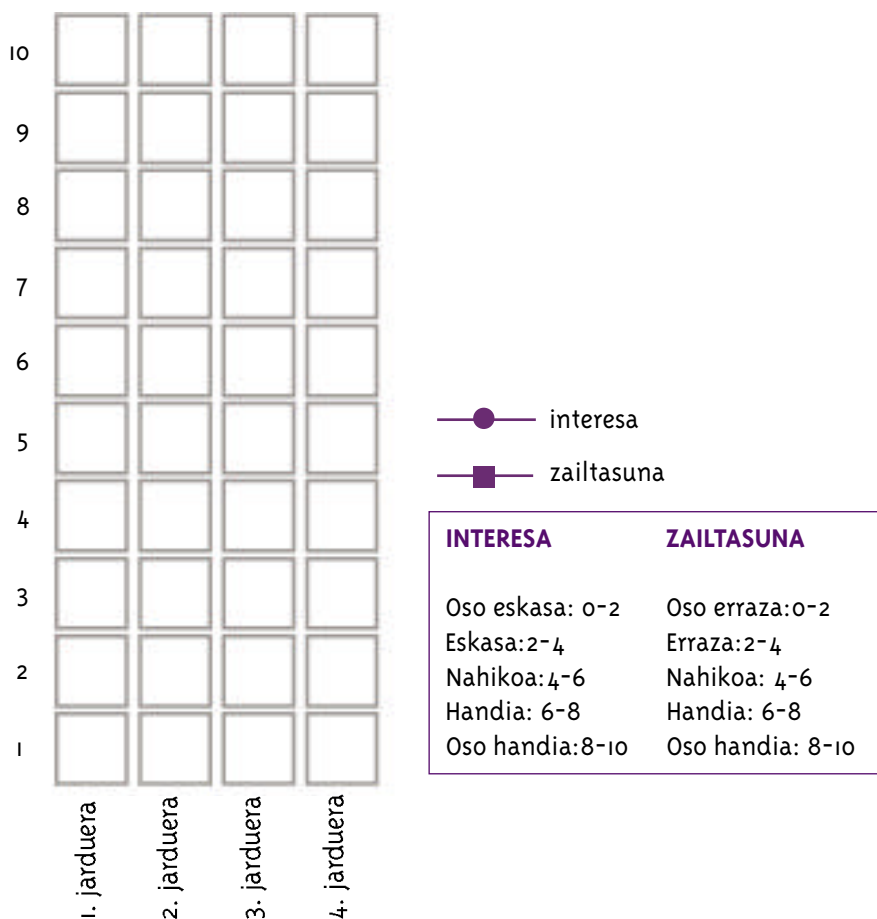
1

Autoebaluazio-orria

- 1 Izan al duzu zailtasunik aurreko jarduerak egiteko?
Egindako jarduerak interesgarriak iruditzen al zaizkizu?

Aurreko galderari erantzuteko, balia zaitez grafiko honetaz:

- 2 Jakingo al zenuke zailtasun horien arrazoiak ematen?
Horietatik zein ariketa interesatu zaizu gehien eta zein gutxien?

Balia zaitez aurreko grafikoaz azalpenak besteei emateko.

29

Aukeratu duzun gaiaren inguruan bildutako ideiak hausnartzeko, erabil ezazu kontrol-zerrenda hau:

Abiatzeko:

- Hitz nagusi batetik abiatu eta piskana-piskana mapa semantikoa osatzen joan naiz.
- Gai horren inguruan beharko dudana hiztegia aurreikusi (lexiko abstraktoa eta nominalizazioak) dut.
- Gai horren inguruan irakurleak zer jakin dezakeen eta zer jakin nahi duen kontuan hartu dut.
- Gai horri azpigaiak bilatu dizkiot, gai nagusiaren ardatzak zeintzuk izan daitezkeen aztertuz.

Antolatzeko:

- Nahasi samarrean ditudan ideiak eta jaso dudana informazioa ordenatzen hasi naiz neure eskemara ideia nagusiak ekarriz eta behar bezalako sailkapenak eginez.
- Ideia nagusiak eta bigarren mailakoak bereiztu ditut, beti nire helburu nagusia zein den aurrean dudala.
- Kontuan hartu beharko dut eskema horrek gaia bere osotasunean jorratzeko balio beharko duela.
- Logika eta koherentzia minimo bat beharko ditu, bestela idatzitakoa nahasi samarra aterako zait.
- Pentsatu behar dut ideia nagusi bakoitza parrafo batean garatu beharko dudala.
- Letra, zenbaki, gidoi eta bestelako zeinuz baliatuko naiz.

Osatzeko:

- Gai horren inguruko anekdotak jaso behar ditut.
- Hiztegi entziklopedikoak erabiliko ditut.
- Gai horren inguruan egon daitezkeen liburuetakoa aurkibideetara joko dut.
- Nahiz eta eskeman bertan ez jaso, aurreikusiko ditut zein lotura izan daitekeen egokiena azpigai batetik bestera iragateko, jauzia handiegia izan ez dadin.
- Idazkera edo estiloa kontuan hartuko dut (konfiantzazkoa, estilo zuzena, distantzia mantendu...).

Zorotan ele!

Segurasko, txoro-txoro ibiliko zinen ikastunitate honen barnean hitz egoki baten bila, buruan hainbat hitz jira-biraka zenituela. Hitzak, lanbideak definitu eta sailkatzeko, ikasleak edo irakasleak deskribatzeko, eskemak antolatzeko, komunikatzeko ... baliatzeaz gain, badu ahaztu ezin den beste funtzio bat ere: txantxa eta jolaserako baliabide aparta izatea, alegia.

Honela ikusten du Joxean Sagastizabalek, eta horrexegatik utzi digu bere Zorotariko Euskal Hiztegia, geu ere hitzen mundu zoro horrekin goza gaitezen.

Horixe du ariketa honek helburu, hiztegi serio hori zure atseginerako zoro bihurtzea. Honela, bada, aipatu berri dugun liburutik hitz batzuk aukeratu ditugu, zuk zeure sormena erabiliz ahalik eta definitziorik txoroena eman diezaiozun. Hasieran lagungarri gisa berak emandako hiru definizio jarri ditugu, zuk hitza asma dezazun.

1.	Taldelanaren aldeko pakidermoa.	
2.	1. Ar-emeen arteko elkarketa sexuala. 2. Chinito tenel-la como una piedla.	
3.	Euskara ikasi duen pertsona penagarria, ganorabakoa, errukarria.	

Baten bat asmatu al duzu? Ea suerte gehiago duzun hurrengo hitzak definitzen!

1.	Falosofoa	
2.	Flandere o	
3.	Forum-kulu	
4.	Gipuzkerra	
5.	GoNASAle	
6.	Herensugus	
7.	¡HOLA!garro	
8.	Ikasbidet	
9.	Kakalerdo	
10.	Kanpinguino	

Material Osagarriak

11.	Kotsonante	
12.	Mar-garita	
13.	Neskaf	
14.	Neulitiko	
15.	Pedante	

Ezetz zeure Zorotariko Euskal Hiztegitxoa sortu! Laguntzeko hiru jarriko dizkizugu

[illegible]

Alegia presa

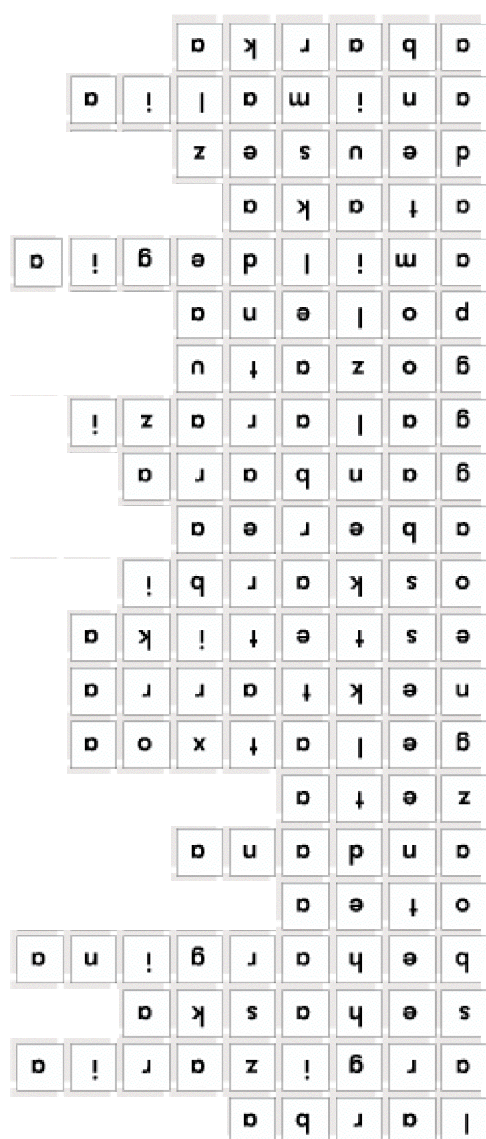
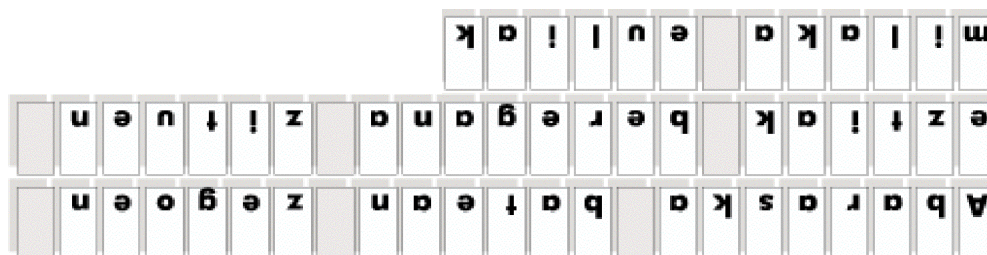
[illegible]

l		1	r		2	a					
	3		4	g	i	z		5	r	i	a
	6	e	h	a	s		7		8		
	9	e	h		10	r	g	i	n	a	
o		11	12	a							
	13	n	d	a		14	a				
	15	16	t	a							
	17	e	l	a	t	x		18	a		
	19	20	k		21	a	r	r	a		
e	s	t	e	t		22	k		23		
o	s		24	a	r		25	i			
a	b		26		27	28	a				

29	30	31	b	a	r	a			
g	32	l	a	r	a	33	34		
g	o	z	a	35	36				
p	o	l	37	38	a				
a	39	40	41	d	e	g	i	a	
42	f	a	43	44					
d	45	46	s	e	z				
a	n	i	m	a	47	48	a		
49	b	a	r	50	a				

Alegria presa

Zuzenketa-ordria

Eskuartean duzun ikastunitate
hau eskema bat egiten trebatzeko sortu dugu,
ideiak azaltzeko laguntza egokia eskaintzen baitigu baliabide honek.
Dena dela, gure helburua ez da eskema bakar eta unibertsal bat egiten irakastea,
nork bere neurrira egokitzeko tresna bat
ematea baino.

HABE